

Kaubandus-Tööstuskoja tagasiside EL kliima- ja energiaalase seadusandluse paketi kohta

Paketi-ülised üldised märkused

- Kaubanduskoda üldiselt toetab kliima- ja energiaruumistiku õigusaktide uuendamist. Samas oleme seisukohal, et EL kliima- ja energiaalase seadusandluse pakett peab olema selline, mis võimaldab kliimaeesmärgi saavutamiseks seotud tegevusi ellu viia sellises tempos, mis ei vähenda inimeste elatustaset, ei kahjusta ettevõtjate konkurentsivõimet ning arvestab tehnoloogiliste arengutega. Hetkel ei ole me veendunud, et kõik kliimapaketis sisalduvad nõuded on realistlikud ja väljapakutud ajakavas teostatavad.
- Peame oluliseks, et igal liikmesriigil, sh Eestil oleks võimalik võimalikult paindlikult ja siseriiklikke eripärasid arvesse võttes otsustada, kuidas saavutada ELi tasemel kokkulepitud kliimaeesmärkide saavutamine. Euroopa Komisjoni praegune ettepanek ei ole selle põhimõttega väga hästi kooskõlas. Seda kinnitab näiteks energiamaksustamise direktiivi muudatustes sisalduv punkt, mis vähendab aktsiisipoliitikas märgatavalt liikmesriikide otsustuspädevust.
- Kaubanduskoja hinnangul tuleb jätkuvalt pöörata suurt tähelepanu ELi kliima- ja energiaalase seadusandluse paketi mõjuanalüüsile. Kuigi Euroopa Komisjon on erinevaid mõjuanalüüse teinud, siis ei ole need meie hinnangul piisavad. Lisaks üldisele liikmesriikide ülesele mõjuanalüüsile tuleb vaadata mõju ka liikmesriikide ja erinevate sektorite lõikes. Kui Euroopa Komisjoni ei plaani mõjuanalüüse täiendada, siis on hädavajalik, et Eesti riik hindaks koostöös erinevate osapooltega, milline on plaanitavate muudatustega kaasnev mõju Eestile. Lisaks keskkonnamõjule on oluline arvesse võtta ka sotsiaal-majanduslikke mõjusid. Selline mõjuanalüüs aitab paremini mõista, milliseid lahendusi peaks Eesti eelistama kliimaeesmärkide saavutamiseks. Samuti annab mõjuanalüüs parema pildi sellest, mida toovad plaanitavad muudatused endaga kaasa erinevatele sihtgruppidele.
- Osade ettevõtjate jaoks valmistab täna muret asjaolu, et kliimapaketiga kaasnevate muudatuste tulemusena võivad ohtu sattuda juba tehtud pikaajalised investeeringud. Kui ettevõtjad on teinud pikaajalisi investeeringuid lähtudes kehtivast õigusaktidest ja arengukavadest, siis on neil tekkinud õigustatud ootus, et lähitulevikus ei muudeta varasemalt kokku lepitud eesmärgid ja õigusnorme. Seega peame oluliseks, et kliimapaketi elluviimisel ei kahjustaks juba tehtud pikaajalisi investeeringuid või siis pakett sisaldaks meetmeid, mis aitavad sellist negatiivset mõju leevendada.
- Kuna ELi kliima- ja energiaalase seadusandluse pakett on väga mahukas ning hõlmab väga palju erinevaid sektoreid ning tegemist on väga oluliste ja pikaajalise mõjuga muudatustega, siis peame ülioluliseks, et Eesti riik kaasab erinevaid sihtgrupe, sh ettevõtjaid Eesti riigi seisukohtade väljatöötamiseks. Loodame, et lisaks praegusele kaasamisele tutvustatakse meile ka Eesti riigi seisukohtade mustandit, et soovi korral veel täiendavat tagasisidet anda. Lisaks teeme ettepaneku koondada ELi kliima- ja energiaalase seadusandluse paketi seonduv teave ühte kohta. Ühel veebilehel võiks selgelt ja läbipaistvalt esitada muu hulgas järgmise info: Komisjoni ettepanek, ettepaneku mõju Eestile, erinevate huvigruppide tagasiside, protsessi hetkeseis, Eesti-poolsed kontaktisikud erinevate teemade lõikes, erinevate ministriumite poolt tehtud ettekannete slaidid jne. Hetkel on paketi seonduv info väga killustunud ning sellest on raske ülevaadet saada.

Paketi konkreetsete failide kohta käivad märkused

Failid	Märkused
<ul style="list-style-type: none"> - EL-i heitkogustega kauplemise süsteem - Turustabiilsusreserv - Lennunduse ELi heitkogustega kauplemise süsteem <p><i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komisjon on teinud ettepaneku seada EL üleseks eesmärgiks vähendada EL heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) sektori koguheidet senise 43% asemel 61% aastaks 2030 (võrreldes 2005. aastaga). Oleme saanud ettevõtjatelt tagasisidet, et eesmärgi täitmiseks ei pruugi olla vajadust võtta kasutusele täiendavaid meetmeid. Põhjuseks on asjaolu, et lubatud heitkoguse ühikut (LHÜ) hind on juba praegu oluliselt kõrgem kui varasemalt prognoositi. Eelnevalt tulenevalt soovime teada, kas Euroopa Komisjon on mõjuanalüüsis võtnud arvesse algselt prognoositust kõrgemat LHÜ hinda. Kui seda ei ole tehtud, siis tuleks ELi tasandil läbi viia uus mõjuanalüüs ning selle alusel teha muudatusi ka ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga seotud muudatustes. • Toetame jätkuvalt põhimõtet, et Euroopa Liidu kauplemissüsteemis osalevates süsinikulekkeohuga sektorites, sh Eesti puhul põlevkiviõli ja tsemendi tootmine, jätkuks tasuta süsinikukvootide süsteem seni kokkulepitud tasemel. • Oleme saanud ettevõtjatelt tagasisidet, et tänane EL-i heitkogustega kauplemise süsteem ei toimi hästi, sest ei taga ettevõtjatele ettenähtavust. Näiteks praegu on LHÜ hind 60 eurot ehk kõrgem kui varasemalt 2040. aastaks prognoositud tase. Lisaks on murekohaks see, et LHÜ hind kõigub suures ulatuses. Need asjaolud aga vähendavad ettevõtjate investeerimiskindlust. Seetõttu võiks tänast süsteemi muuta selliselt, et LHÜ hind oleks stabiilsem ja ettenähtavam, näiteks asendades selle süsinikumaksuga, mis oleks prognoositav ja kontrollitav.

<p>- Hoonete ja maanteetranspordi ELi heitkogustega kauplemise süsteem <i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	
<p>- Jagatud kohustuse määrus <i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	
<p>- Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorid <i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	

<p>- CO2 heitkoguse standardid sõidukitele <i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	
<p>- Sotsiaalne kliimafond <i>Peavastutaja: Rahandusministeerium</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaubanduskoda ei ole näinud realistlikku Euroopa Komisjoni analüüsi, mis näitaks, milline on Euroopa Komisjoni kliimapaketi sotsiaalmajanduslik mõju. Meie esialgsel hinnangul võib plaanitavate muudatuste mõju olla kordades suurem kui on sotsiaalse kliimafondi planeeritav maht. Näiteks kui Eesti saab 8 aasta jooksul kliimafondist ca 200 miljonit eurot ehk ca 25 miljonit eurot aastas, siis see ei pruugi olla piisav, et katta ettepanekute elluviimisega kaasnev negatiivne sotsiaalmajanduslik mõju. Näiteks ei ole see ilmselt piisav, et hüvitada madalama sissetulekuga leibkondadele ettepanekute elluviimisega kaasnev kulutuste kasv. • Oleme seisukohal, et Euroopa Komisjoni ettepanekud peaksid olema sellised, et madalama sissetulekuga leibkonnad ei vajaks täiendavaid toetuseid. • Praegu loodab EL ettepanekute elluviimisel koguda kokku rohkem raha, et seda siis madalama sissetulekuga leibkondadele ümber jagada. Sellist lahendust me ei toeta.

<p>- Piirimeede <i>Peavastutaja: Rahandusministeerium</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaubanduskoja hinnangul on piirimeede positiivse mõjuga üksnes ELi siseturule tootvate ettevõtjate jaoks. Samas avaldab see meede negatiivset mõju ettevõtjatele, kes impordivad toodangu valmistamiseks piirimeetme alla minevaid tooteid väljastpoolt ELi. Selliste eksportivate ettevõtjate konkurentsivõime väljaspool ELi väheneb piirimeetme kehtima hakkamisel. Meie hinnangul võiks Komisjoni ettepanekutes sisalduda meetmeid, mis aitaksid sellist negatiivset mõju leevendada. • Oleme vastu Euroopa Komisjoni ettepanekule järk-järgult kaotada kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine EL ettevõtjatele. Selline muudatus vähendaks eksportivate ettevõtjate konkurentsivõimet globaalsel turul. Muudatuse tulemusena võib suurened ka keskkonnajälg, kui väheneb EL-s asuvate ettevõtjate eksport ja ülejäänud maailm tarbib rohkem tooteid, mille tootmisel ei ole järgitud nii rangeid keskkonnanõudeid kui EL-s.
<p>- Energiamaksustamine <i>Peavastutaja: Rahandusministeerium</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaubanduskoda on seisukohal, et Eesti riigil peab olema jätkuvalt võimalik võimalikult paindlikult kehtestada aktsiiside määrasid. Sellest tulenevalt oleme vastu direktiivi artiklile 5, mis võtab Eestilt valikuvabaduse diferentseerida samasuguse kasutusotstarbega (nt mootorikütusena kasutamine) kütuste aktsiisi. Seega oleme vastu Euroopa Komisjoni otsustuspädevuse suurenemisele ja liikmesriikide otsustuspädevuse vähenemisele seoses aktsiisipoliitikaga.

<p>- Energiatõhusus <i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	
<p>- Taastuenergia <i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	
<p>- Alternatiivkütuste taristu <i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komisjoni ettepanek näeb ette, et vesiniku puhul peab olema üks tankla nõutud võimsusnäitajatega iga 150 km kohta kogu TEN-T põhivõrgus ja igas linnatranspordisõlmes, mis teenindab nii kergsõidukeid (sh sõiduaudod) kui ka raskeveokeid. Soovime teada, kas on üldse reaalne, et lähiajal tulevad laiemalt kasutusse vesinikul töötavad sõiduaudod ja raskeveokid. Kui sellele küsimusele on vastus „jah“, alles siis tuleks hakata planeerima sellises ulatuses vesiniku taristut. Vastasel korral võib tekkida olukord, et investeeritakse vesiniku laadimisvõimsusesse, kuid mõistliku hinnaga vesinikku või vesiniku kasutajaid praktiliselt ei olegi.

<p>- Lennukikütused <i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	
<p>- Laevakütused <i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Näeme murekohana seda, et muudatuste elluviimisel muutub laevatransport ELi suunal kallimaks, mis omakorda vähendab EL-s asuvate ettevõtjate konkurentsivõimet ning suurendab EL-s asuvate tarbijate kulusid. Plaanitavad muudatused tuleks ellu viia globaalse kokkuleppe, mitte piirkondliku kokkuleppe alusel.